

Aan STASDEF
Van PDGB
Afgestemd met HDFC, DJZ, DCo, OM
In afschrift aan MINDEF, CDS

TER BESLISSING

Datum

11 mei 2023

Onze referentie

BS2023012721

Opgesteld door

Directoraat-Generaal Beleid

@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Futselaar (SP) over een hardnekkige misstandencultuur bij Defensie

Aanleiding

Op 25 april 2023 diende het lid Futselaar (SP) schriftelijke vragen in over een hardnekkige misstandencultuur bij Defensie. De aanleiding hiervoor was de volgende berichtgeving in NRC:

- "Krijgsmacht laat klokkenluiders in de kou staan: 'Het houdt ook nooit op bij defensie. Het is helaas geen lerende organisatie'" (23 april 2023);
- "Militairen die misstanden melden moeten daar vaak zelf voor boeten. 'Ik moest naar de ggz. Maar ik ben niet gek'"(21 april 2023).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde beantwoording van de schriftelijke vragen.

Kernpunten

In de beantwoording schrijft u:

- Defensie streeft naar en werkt aan een veilige werkomgeving voor alle medewerkers waarin iedereen zich veilig voelt om meldingen te doen. U betreurt het dat de (oud-)medewerkers die in NRC aan het woord komen geen positieve ervaringen hebben.
- Er verschillende situaties onder de aandacht zijn gebracht waarbij mogelijk autowielbouten los zouden zijn gedraaid. Daarop is door de Koninklijke Marechaussee uitgebreid onderzoek gedaan. Dit leidde niet tot een verdachte of vaststelling van een oorzaak voor het loskomen van de onderzochte autowielbouten. Het onderzoek is vervolgens gestopt.
- De conclusie van de vragensteller – dat Defensie er niet in slaagt een cultuur door te voeren waarin zaken bespreekbaar zijn en ook fouten gemaakt kunnen worden – niet te delen. U haalt daarbij de conclusies van Visitatiecommissie Defensie en Veiligheid aan: Hoewel Defensie van ver kwam heeft (sociale) veiligheid fors meer aandacht gekregen en zijn er goede stappen gemaakt.
- Dat de maatregelen die getroffen zijn op het gebied van sociale veiligheid en integriteit naar aanleiding van het rapport van de Commissie-Giebels op verschillende momenten zijn getoetst op effectiviteit.
- Dat Defensie vaststellingsovereenkomsten heeft gesloten met (voormalig) medewerkers die een vermoeden van een misstand hebben gemeld. Voor zover thans na te gaan is dit zeven keer voorgekomen sinds de publicatie van het rapport van de Commissie-Giebels. U ligt toe wat een vaststellingsovereenkomsten kan inhouden en dat het onderwerp van vaststellingsovereenkomsten sterk uiteen kan lopen. Hierdoor is niet een specifieke post op de balans van Defensie aan te wijzen waar overeenkomsten waarbij financiële afspraken zijn gemaakt onder vallen.
- Te benadrukken dat Defensie geen vaststellingsovereenkomsten sluit met het doel om een melding van het vermoeden van een misstand toe te dekken. Uitgangspunt is dat in een

vaststellingsovereenkomst geen afspraak wordt gemaakt die de (voormalig) medewerker belet om te spreken over het gemelde vermoeden van een misstand.

- Geen mededelingen te doen over de inhoud van financiële afspraken die door Defensie en melders van een vermoeden van een misstand zijn gemaakt en vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst.
- De Kamer te informeren dat de termijn van de ingestelde Commissie van Onderzoek en Advies naar aanleiding van meldingen van het vermoeden van misstanden bij de afdeling onderzoek van de COID (Kamerstukken 36 200 X nr. 50 en 66) verlengd is tot in juni 2023. De Commissie vroeg hierom, om zo het onderzoek zorgvuldig te kunnen afronden.
- Zich niet te herkennen in het predicaat dat er een repressieve groeps cultuur bij Defensie zou heersen.
- De analyse van de vragensteller dat de COID onvoldoende onafhankelijk is niet te delen. U herhaalt daarbij de positionering en bevoegdheden van de COID.
- Dat Defensie reeds over een onafhankelijk meldpunt beschikt, namelijk het MID. Daarnaast is er het onafhankelijke Huis voor Klokkenluiders.

Toelichting

Financiële overwegingen

De inhoud van bijgevoegde Kamerbrief heeft geen financiële consequenties.

Juridische overwegingen

Het antwoord op vraag 2 is op verzoek van het Openbaar Ministerie ter inzage aan hen voorgelegd.

Communicatie

Dco stelt een lijn van woordvoering op.

Naar aanleiding van de berichtgeving in NRC plaatste Defensie op 24 april een bericht op intranet. Daarin zijn de manieren voor medewerkers om een mogelijke integriteitsschending of een mogelijke misstand bespreekbaar te maken of te melden nogmaals onder de aandacht gebracht.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

Geen.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

